

MEDENİYET

Sosyologların medeniyet tanımları arasında farklılıklar vardır. Ziya Gökalp'in etkilendiği söylenen Emil Durkheim'e göre medeniyet; en yüksek insani değerler yahut fikirler, duygular, inançlar ve hareket kuralları bütünüdür. Halbuki Gökalp ise hisleri, hükümleri ve ülküleri harsa dahil eder. Akli, ilmi, bilgiyi, metodları ve teknolojiyi medeniyetin cüzleri sayar. Gökalp'e göre kültür; ifadesini milli mefkûrelerde bulunduğu zaman medeniyetten daha kuvvetlidir. Gökalp hars ile medeniyeti, milli ile milletler arasını, hissi ile akliyi birbirine zıt kavramlar olarak tanımlar.

Gökalp'in böyle bir ayrıma gitmesinin nedeni, Batı medeniyetinin maddeci ağırlıklı olduğunu görmesidir. Nitekim bu anlayışa sahip bazı Batılı tarihçiler, Türklerin Medeniyetini inkâr ederler. Türklerin atı evcilleştirmeleri ve üzengiyi bulmaları sayesinde rakiplerine üstünlük sağladığını iddia ederler. Halbuki hem Asya bozkırlarında, hem de dünyanın çeşitli bölgelerinde bunlara sahip nice milletler vardı. Ama çok geniş coğrafyaya yayılan tek millet olan Türkler, Ortadoğu bölgesine geldiklerinde at üstünlüklerini kaybetmelerine rağmen, halen ayakta. Bazı Batılılar, Türklerin ilk alfabeleri olan Runik alfabetini Soğdülardan aldığını söylerler. Ama bugün Türkler var, Soğdülardan diye bir millet yok.

Türklerin Ana Yurdunda, Alma Ata'nın 50 km yakınındaki Esik kurganında 2.500 yıl öncesine ait altın elbiseli, pantolonlu bir Türk prensi ile birlikte mezarında tam 4.800 parça altın eşya bulundu. Bazı Batılılar bu gencin Türk olmadığını ileri sürdüler. Ama hangi millete ait olduğunu söylemediler.

Eğer, bu genç Türk değilse ve uzaydan da gelmediyse, böylesine büyük uygarlığa ulaşmış bir millet hiçbir iz bırakmadan nasıl yok olur. Diğer taraftan sadece ata hükmeden Türkler geçmiş hiçbir medeniyetleri olmadığı halde nasıl uzun süre dünya ortalamasının üzerinde eserleri oluşturabilirler.

Demek ki, ileri bir kültürün ve kültürde devamlılığın oluşturulabilmesi için, yalnızca maddi imkân ve ekonomik etkenler yeterli değildir.

Kültürün oluşmasında; o toplumu meydana getiren bireylerin özellikleri, toplumsal dayanışma anlayışları, yöneticilerinin tutumları, yaşadıkları bölgenin ekonomik kaynakları ve bütün bunların birbirleriyle ilişkileri çok önemlidir.

Dolayısıyla medeniyet; manevi değerler olan hislerin, anlayışların, düşüncelerin akıl, ilim, bilgi, teknoloji ile desteklenerek hayata geçirilmesidir.

Ne tek başına manevi değerler, ne de yalnız maddi unsurlar, medeniyeti temsil edemezler.

Bir milletin maddeten güçlenmesi, ilim ve teknoloji alanındaki gelişmeleri hemen başlatmaz. (Örnek: petrol ihraç eden ülkeler ile 1492-1750 arası Avrupa ülkeleri)

Bir milletin ilim ve teknolojiadaki gelişmesi, hemen edebiyat, sanat, mimari ve müzik alanlarında eserler verilmesine vesile olmaz. (Örnek: Güneydoğu Asya Kaplanları)

Halbuki ilerideki birkaç yazımızda ele aldığımızda görüleceği üzere Türkler, bütün yönleriyle medeniyeti oluşturmuşlardır.

Gökalp'e göre medeniyet milli harsa mal edilmedikçe, millet tarafından benimsenmiş sayılmaz. Ama küreselleşmenin başlangıcında olan dünyamızdaki gelişmeler bu yapıyı değiştirmeye zorlamaktadır. İnsanların nefislerine hitap eden anlayışlar milli harsa maledilmeden benimsenilmeye başlandı. Bu benimsenmenin, dünyayı ticari bir hapishaneye doğru götürmesi muhtemeldir.

Batı anlayışının ticaretten birinci amacı "kâr"dır. Halbuki Türklerin ticari anlayışlarında birinci amaç "itibar"dır. Batılılar genelde, elle tutulur maddi bir menfaat doğrultusunda hayatlarına yön verir. Türkler ise haysiyet, şeref, bağımsızlık isteği gibi duygularla hayatlarına yön verirler.

9. yüzyıl Dünya üzerindeki halkların birbirleriyle acımasızca mücadele ettikleri dönemlerden birisidir. Bu dönemde balkan Bulgar Türklerinin hanı Krum Han 810 lu yıllarda şöyle diyor: "Doğru insanı ve yalancıyı Tanrı bilir. Bulgarlar (Türkler) Hıristiyanların (Bizanslıların) iyiliği için çok çalıştılar. Ancak onlar bunu çabuk unuttu. Fakat Tanrı biliyor."

Yazıların bütün hakları *İsmail Hakkı Küpçü*'ye aittir

www.ihkupcu.com

Göktürklerin Orhun Yazıtlarına, Osmanlı Türklerinin padişahlarının sözlerine bakarsak benzer anlayışları görürüz.

1492 den sonra Amerika'ya göç eden Avrupalılar burada, güçlü olmaya dayanan, sınır tanımayan kapitalizmi kurdular. Bu anlayış Adam Smith'in 1776 da yazdığı "Ulusların Zenginliği" kitabıyla yarı resmi hale geldi.

Alman filozof Nietzsche, "güçlülük istenci" anlayışını savunarak "en güçlü olma, ötekini yok etme" düşüncesini haklı çıkarmaya çalıştı.

Halbuki eski Türk dinine inanan Bulgar Türkleri, karşıdakine karşılıksız iyilik etme anlayışına sahipti. Müslüman olduktan sonraki Türkler de, Kur'an-ı Kerim'deki "malları üst üste yığmayın" emrine içtenlikle uydular.

Demek ki iki medeniyeti gerçek yönleriyle irdelediğimizde, aralarında ciddi farklar olduğunu görmek mümkün. Bu durumda "Batı medeniyetinden yalnız maddiyatı, yani Avrupa'nın maddi başarılarıyla ilmi metodlarını almalıyız." anlayışı geçersizdir.

Geçersiz olmasının birinci nedeni, aramızdaki medeniyeti algılayış farklılıklarıdır. İkinci sebep ise, bizim önümüzde 1492 mucizesi gibi bir ihtimal yoktur. Dolayısıyla başka ülkeleri maddeten sömürerek kendi ülkemize katma değer getiremeyiz.

Türklerin karşısına 1492 keşifleri gibi bir şans çıksa bile, bunu kendi çıkarları için kullanacaklarını kimse iddia edemez. Aynı şekilde, Amerika'yı Türkler keşfetseydi, oradaki medeniyetlerin (Kızılderililerin, İnkaların, Mayaların) yine yok edileceğini kimse ileri süremez.

Dünyanın çok geniş bölgelerine yayılmış bütün Türk boylarında "adalet" kelimesi, ufak farklılıklarla aynıdır. Demek ki Türkler için "adalet" çok önemlidir. Sadece kendi insanına karşı değil, başkalarına uygulamaları da adalet içerisinde olmuştur.

Sözün özü: Farklı özelliklere sahip meyvalara aşı yapmak, yeni bir meyva oluşturmayabilir.

İsmail Hakkı Küpçü
kupcu@ihkupcu.com